

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrto leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrto leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, za mesec, 30 kr. za četrto leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrto leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrto leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrtslopnih petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

## Vabilo na naročbo.

Vse gg. dosedanje naročnike, katerim naročnina poteče koncem tega meseca, in druge narodnjake vabimo na novo naročbo našega prvega slovenskega dnevnika, „Slov. Narod“.

Prijatelje našega narodnega dela, prijatelje svobode in slovenstva pa še posebno prosimo, naj naš list širijo s tem, da nam vsak vsaj enega novega naročnika pridobi. To je nam in naši stvari tembolj treba, ker se od znane strani s fanatizmom proti našemu listu agitira, kjer se le more.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrto leta . . . . . 3 gld. 30 kr.

Za mesec oktober . . . . . 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, na mesec, 30 kr. za četrto leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrto leta . . . . . 4 gld. — kr.

Za mesec oktober . . . . . 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrto leta 2 gld. 50 kr.

Po pošti sprejeman „ „ 3 „ —

Ob enem zopet prosimo, da oni gospodje, ki so nam še kaj na dolgu, precej poravnajo.

Administracija „Slov. Naroda“.

## Hrvati o nas.

Znano je našim bralcem, da je dr. Makanec v hrvatskem saboru večini novih hrvatskih unijonistov očital, da trga vez z drugimi Slovani, posebno z nami Slovenci. Makančev govor je sigurno naredil v hrvatski zemlji tak ogromen vtis, kakoršen oportunistnim politikom nagodbene stranke nij ugoden; kajti najboljši publicist hrvatski, J. Miškatovič, je prijel pero in do sedaj napisal celo vrsto člankov v „Obzoru“, da pobija Makančeve razloge. V zadnjem članku „ljubljska konferenca“ govori o nas Slovincih in zgoraj omenjenem Makančevem očitani. Miškatovič v uvodu pripoveduje, da je bila brezprimerna vojna sreča pruska Hrvata vzburla, bali so se za Dalmacijo in Slovenijo.

„Nam (Hrvat) se je jasno predstavljalo — pripoveduje Miškatovič — da, ako Bismarck dobi ob svojem napadaj v Cislajtaniji pod eno isto ustavo Češko, Slovenijo i Dalmacijo, bode z nekim navideznim pravom vzel tudi te dežele. V njihovem interesu torej in v interesu dinastije, Ogerske in Hrvatske, trebalo je čem prej te dežele izločiti iz Cislajtanije tako, da bi Galicija in Češka dobili avtonomijo. In kaj s Slovenci na

Štajerji, v Istri in na Kranjskem, kaj z Dalmacijo? Prideti jih s celim jadranskim morjem kroni ogerski pod tem pogojem, da se zedinijo s Hrvatsko v eno politično telo. Dinastija bi zadobila uporoštveno posestvo svojih dežel, Ogerska povečano sijajnost in moč, Slovenci osigurano svojo narodnost, a Hrvatska razprostranejšo svojo avtonomijo in neodoljivi razvitek svoje bodočnosti, vsi vkup pa jako obrano proti Nemški. Vrlo smela misel, v kateri je bilo treba najprej na čisto biti s Slovenci, da jo potem odkrito in iskreno razložimo vsem strankam Ogerske in z njimi v slogi — dinastiji.

„Ko pride do posvetovanja (na jugoslovanskem shodu v Ljubljani) prestrašijo se Slovenci (pač samo dr. Bleiweis in njegov Mevisto. Ur.) našega predloga in nevedo proti njemu težave v ljudstvu . . . Politična misel izlavi se v oni vodeni sestavek brez kosti in krvi, da se bodo južni Slovani moralno podpirali, kakor da bi bilo treba ljubljanskega shoda, da se toliko stara, toliko brezplodna izjava učini. Mi nismo imeli kaj ponuditi niti dinastiji, niti Ogerske, niti Češkej.

„Kar je tukaj zabranila bojazljivost Slovencev (le bojazljivost naših „prvakov“, ki nikdar poguma niso poznali. Ur.), to je potem imel izvesti grof Hohenwart (t. j. ministerstvo njegovo), ali na dlako, iz istih razlogov, katere smo mi navajali v Sisku in potem v Ljubljani. Denes morajo Slovani z one strani Litave v direktne volitve, mi sedimo na ogerskem saboru a smo preživeli ero Vakanovičevo in Majthenyievo in smo videli v Beču i Aleksandra i Milana i Nikolo, ako smo tudi dekretirali moralno vzajemnost med južnimi Slovani, v nadi na kojekakve prilike. To je povest ljubljanske konferencije. Nikdar nismo šli ozbiljniji na politiški posel, a sedaj moramo slišati, da smo igrali komedijo.“

Tako piše hrvatski publicist in poslanec. Mi denes njegove besede zabilježimo, a pride čas, da se k razgovoru o tem, kar povedajo, povrnemo. Zdaj v tem momentu, ko nas volitve morajo najprej zanimati in nam pozornost jemijo, mislimo, da ne bi bilo umestno zaglobiti se v ta predmet, da si je sigurno za nas prevelike važnosti.

## Volilci

mariborskega, slovenje-bistriškega, konjiškega, slovenjegraškega in mariberskega okraja!

Jako poštovani možje obeh slovenskih strank ponudili so mi kandidaturo za državni zbor, katero sem na podlagi obestranski določenega programa prevzel.

Jaz si štejem v čast in sveto dolžnost, za naše skupne pravice, za skupno našo domovino in za skupno našo blagost po vsej moči delati.

Zato pa tudi štejem na Vas, vrli slovenski možje vseh volilnih naših okrajev, da za skupno našo stvar krepko, močito in neustrašeno delate!

Možje! ne udajmo se!

Jan. Pajk.

častni ud Š. Peterske občine pri Mariboru.

## Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. septembra.

Volitve volilnih mož se začnejo prihodnji teden. Dnevov teh volitev ne odločuje ministerstvo, niti deželna vlada, ampak c. kr. okrajna glavarstva, ki tudi imenujejo komisarje za te volitve. Na Štajerskem se volitve volilnih mož vrše od 1. do 10. okt.

Kaiserfeld boše tedaj res odstopil kot deželni glavar štajerski. „N. fr. P. strašno javka, da Kaiserfeld baš zdaj stopi iz politične arene. „Mi imamo samo enega Kaiserfelda izgubiti; zato je sveta dolžnost vseh liberalcev, da štajerskega deželnega glavarja moledujo, naj ostane na svojem mestu.“ Potem „N. fr. P.“ ves svoj žolč razliva nad mladonemci, ki so edini krivi Kaiserfeldovega odstopa. Oni so sumničili vsacega, kdor je bil upravni odbornik pri katerem koli delniškem podvzetju in s tem zadeli tudi Kaiserfelda, ki je bil ustanovnik in upravni odbornik „Steirische Kreditbank.“ Ta banka mora vsled neugodnih trgovinskih okoliščin likvidovati in to je napotilo Kaiserfelda, da se odtegne javnemu življenju.

Rusini na Gališkem pridno agitujejo za svoje kandidate. V Poslednji seji rusinskega centralnega odbora so se brala poročila okrajnih volilnih odborov, iz katerih se kaže, da bode dvanajst rusinskih kandidatov gotovo izvoljenih. Iz desetih okrajev še nij poročil.

Srbi v novo razvojničeni granici imajo zdaj v ogerski zbor voliti, in je zato razdražena agitacija med njimi. Žalostno je, da katoliki, ki so med njimi, drže z magjarsko vlado in so proti srbski narodnosti, med tem ko Romani s Srbi drže. — V Beli cerkvi so imeli združeni Srbi in Romani 20. t. m. volilni shod, katerega se je udeležilo 500 osob. Vladni komisar je pa zbor razpusil, vsled tega telegrafični rekurzi na ministra in razdraženje v narodu. — Tam Magjar, tu pri nas Nemec.

Ogerski finančni minister Kerkapolyi misli odstopiti; finančni položaj Ogerskega je jako žalosten, zato težko najti naslednika. Finančni minister je pisal vsem drugim ministerstvom, da opuste vse nepotrebne izdatke, ker je državna kasa v vedni stiski in bode treba 110 do 120 milijonov gld. najeti.

Vnanje države.

Ruski listi prinašajo zopet nekatere vesti iz Kive. Najbolj zanimiva je gotovo ta, da je car Aleksander poslal svojega adju-



tanta kapitana Flita v Kivo, da bi generalu Kaufmanu sporočil nova povelja, ki se tičejo najbrže zadnjega tepeža med Turkomani. Adjutant mora prej ko prej, po najbližnjem potu iti v Kivo. — „Moskovskija Vedomostj“ javlja od Kaspiškega jezera, da so se s Turkomani tudi hrabri Teki proti Rusom bojevali, in da so pri tem boji Perzijani Rusom pomagali. Perzijani so vzeli tri tečke terdnjave ter jih do tal podrli. V Kinderli došle Perzijane Rusi preskrbujejo.

**Francoski** „Temps“ vé povedati, da je vest o odhodu barona Larey v Frohsdorf izmišljena. V Guadeloupe se je izvolil pod cesarstvom tako preganjani republikanec Casse s 3900 glasi za poslanca, znani bonapartist Cassagnac, od katerega se je mislilo, da bo enoglasno voljen, je dobil 2500 glasov.

**Italijanski** listi, razen papeških, so zelo zadovoljni s shodom kralja Viktorja Emanuela in cesarja Franca Jožefa. „Italie“ praznuje 17. september kot slaven dan, kateri bode spominjal potomstvo na istinito kronanje narodne Italije. Ker je s tem dnem zginil vsak vzrok nezaupnosti, ostane Avstrija Italiji udana in zvesta prijateljica. Rimsko mesto se je Dunaju za prijazen sprejem še posebno zahvalilo s pismom, ki ga je mestni sindik Pianciani dunajskemu županu poslal.

V bodočej sesiji **pruskega** deželnega zbora se bode nadaljeval boj države proti ultramontanski cerkvi.

Pruski državniki so sprejeli 22. t. m. popoludne na gerličkem kolodvoru italijanskega kralja. Cesar Viljem ga je srčno pozdravil, ravno tako cesarjevič in drugi principi. Iz hiš so visele zastave in gledalcev je bilo brez števila.

General Manteuffel se je imenoval za feldmaršala.

V Novem Jorku, v **zedinjenih državah**, je tudi „krahati“ začelo; veliko najbolj znanih firm je plačevanje ustavilo. Več o tem bomo še govorili.

## Dopisi.

**Iz Celja** 22. sept. [Izv. dop.] (Kandidat se išče.) Naši ustavoverci so v veliki zadregi zaradi kandidature za mestno skupino. Iz početka je vsak mislil, da bode g. dr. Nekerman kandidoval in še meseca maja, ko je Brandstetter hotel Celjanom za poslanca se ponujati in se do dr. Nekermana obrnil, dobil je tak odgovor, da se je iz vsega kazalo, kakor da bi Nekerman sam na to kandidaturo mislil. Zdaj pa se je Nekerman odločno odrekel. Ustavoverni volilni odbor v Celji, v katerem sedi tudi c. kr. svetovalec . . . . . okrožne sodnije, posvetoval se je potem, kaj storiti. Prvo mnenje je bilo, da se šolski inšpektor Vrečko kandiduje v dokaz hvalečnosti zato, da se je že dvakrat v celjski kmetski skupini proti narodni stranki žrtvoval. A g. Lassnig, kateri ima glavno in izdatno besedo (če ne drugače, saj po kričanju) ugovarjal je, da so Celjani že skušali kandidature c. kr. uradnikov. Tomšič, c. k. svetovalec v Celji, se je v svojem času dal v Celji voliti, lahko verni volilci pa so mu bili samo lestva, po kateri se je splezal eno stopnjo višje do sedeža svetovalca pri deželni nadsodniji. Če prav nijsmo politični prijatli g. Lassniga, v tem mu moramo popolnem pritrditi, da je vselej nevarno voliti uradnika za poslanca. Navzočni svetovalec je po izjavi Lassnigovi, da si nerad, opustil kandidaturo Vrečkovo. Pogovor je bil potem o dr. Foreggerji, kateri je bil naznanil, da hoče v tej skupini kandidovati. Foregger je v vsem popolnem neznana oseba; odkar je njegov oče tukaj umrl, se nikdo ni spominjal, da je zapustil

kakega sina, še menj pa vedel, da ta njegov sin na Dunaji advokatuje. Priporočevanje od strani „Deutsche Zeitung“ je Lassnigu in mladonemcem nekako dobro spričevalo za Foreggerja, a vendar ne zadostno, da bi se neznanemu človeku meni nič tebi nič podelilo poslanstvo v mestni skupini. Tudi se je tukaj precej, ko se je slišalo o kandidaturi Foreggerjevi, raznesla govorica, da je Foregger bil na dunajski borski med ustanovniki sleparskih bank in po borsnem polomu zadet. Volilni odbor se tedaj tudi za Foreggerjevo kandidaturo ni upal odločiti, ampak je sklenil, da se skliče na prihodnjo nedeljo 28. septembra v Celji volilni shod, h kateremu se povabita Vrečko in Foregger, da razvijata svoje programe. Potem se eden nju postavi za kandidata.

V isti seji je zagrizeni nemškutar, učitelj Valentinitš, pobijal namen ustavovercev, da bi se v kmetski skupini ne postavljali nobeden kandidat od ustavoverne strani. Mož pravi, da se ta terén ne sme popolnem pustiti narodnjakom; to bi bilo prav malo častno; zaradi prepira med mladostenci in klerikalci mogoča je zmaga ustavovernega kandidata. G. Lassnig sicer nema upanja zmage, a tudi on je za postavljenje kandidata, ako se najde, kdor bi to žrtvo doprinesel. In res se je našel žrtvoljubni apotekar, Šnideršič iz Brežic, in sprejet je bil z velikim veseljem za kandidata. Omeniti še moram, da se je tudi neki profesor Schmarda iz Dunaja Celjanom ponujal kot kandidat za mestno skupino, katerega pa kot popolnem neznanega, volilni odbor ni v poštev jemal. Dunajčani menda imajo Celje za dunajsko predmestje, ali pa volilce cele temestne skupine za tako revne na domačih parlamentarnih močeh, da jim treba zvonaj svoje volilne skupine si iskati tujcev za njihove zastopnike. Radovedni smo na nedeljski volilni shod.

## Domače stvari.

— (Jenkovske slavnosti), ki bode v nedeljo 28. t. m. v Kranji, se udeleži jako v mnogem številu društvo „Sokol“, dalje „pisateljsko društvo“ in „pevsko društvo“ ljubljanske čitalnice. Upamo, da tudi od drugod iz Slovenskega pridejo rodoljubi, čast izkazat in slavo vzkliknit enemu naših prvih slovenskih pesnikov.

— (O Noviškijh lažeh in čenčarijah) se spuščati v polemiko, se nam večji del še ne zdi vredno. Resnici na ljubo konstatiramo iz Kerškega nam poslano razjasnilo, da našemu narodnemu kandidatu za dolenske kmetske občine v zadnjih prelažnjih „Novicah“ omenjeni legati nikakor niso naloženi; tega se vsak — komur je mar poizvedeti resnico — lahko prepriča, da pregleda dotične akte pri c. kr. okrajni sodniji v Kerškem. Vse „Noviško“ sumničenje je hudobija in nepoštenje ljudij, katerim je vsako orožje dobro.

— (Po Brandstetterju!) Iz nemškutarskega taborja na slovenskem Štajerskem imamo še to zanimivost konstatirati, da je Brandstetter ponujal se Celjanom za kandidata, pa ga ti niso marali, temuč so mu grobo odgovorili, da se preslabo obnaša.

— († Karel Holcer), trgovec, hišni posestnik itd. v Ljubljani, je predvčeranjem umrl. Mož je hodil prej z narodno stranko

in je bil vpliven. Ko je pa dr. Costa se bil poslovenil, in smo narodnjaki zavoljo slavnih njegovih gnojnih vil in njegovih burk narodno večino v Ljubljani izgubili, bil je med mnogimi vplivnimi meščani tudi Holcer za narodno stranko izgubljen, ter je vlekel z nemškutarji.

— (Iz Notranjskega) se nam piše 22. septembra: Zaukazala je vlada županom, da morajo nadležne cigane, ki se potepajo po vaseh, kradejo, kar in kjer koli le morejo, in tako po deželi nepokoj in nadlego delajo, prijeti in gosposki izročiti. Res jako dobro in koristno bi bilo, da bi se cigani, ki po vaseh na eni ali na drugi način ljudi sleparijo, popolnem pregnali. — Pa kaj pomaga sama postava, če jo naši župani malo ali pa celo nič ne spolnujejo? Cigani se še vedno vlačijo tukaj in ljudi sleparijo in jim nadlego delajo, pa župani vedoči ali ne vedoči, se za vse to celo nič ali pa malo zme-nijo.

— (Tatov nož.) Piše se nam: 16. sept. gre iz Železne kaple tržan A. Selišnik, p. d. Ruben, na tako zvano graščinsko polje svojih poljskih pridelkov stražit, kojih se mu je prej uže dosti pokralo, a brez vsakega orožja, zanašaje se na svojo čilo pest. Tat pride, velik, grd dedec, katerega pa nij poznal, sprimeta se, mož tata v resnici pokadi do tal in ga precej duši, a jenjavši mu, opomore si tat, zasadi posestniku nož med rebra, potem v čelo in na hrbtišče. Jako slab leži ranjeni, a onega iščejo, pa vedi Bog, ga li dobijo ali ne.

## Razne vesti.

\* (Iz Postojne) beremo v nemških listih sledečo dogodbo: Profesor Cesar iz Dunaja je obiskal postojnsko jamo. Voditelj ga opozori na neko zanimivo, naravno sliko v jami. Profesor Cesar stopi naprej, da bi natančneje ogledal čudno konfiguracijo — pa pade v prepad. Strah obvzame vse navzočne. Vrvi in lestve prinesejo in dobio profesorja vsega obtolčenega in v nesvesti ven. Ko malo k sebi pride, ga prepeljejo na Dunaj, kjer se zdravi.

\* (Vsi „feuerwehrci“ in vse „zavarovalne“ banke so proč), tako bode vskliknil tist, ki veruje sledečo po vseh nemških časopisih naznanjeno novost. Direktor kralj. saksonskega priv. gasilnega zavoda v Leipzigu, Herman von Lanser, rodom iz Saleburga, je iznašel neko mešanico, ki brez pomoči vode, precej ogenj ali požar ugasi. Ta kompozicija je sestavljena kemično, je trda, in kamnu podobna. Vržena v ogenj, tako eksplozijo naredi, da tisti puh precej ogenj ugasi. Celu goreče olje ali goreč špiritus se naenkrat ugasi. Kadar bode ta iznajditelj svojo reč izvršil, pravi da bo prav po ceni svojo robo prodajal. Če bo le res.

## Narodno-gospodarske stvari.

### Branje ali trgatev

se je v nekaterih krajih Kranjskega in Štajerskega že pretečeni teden pričelo. To je vendar prerano, pa vse nagovarjanje umnih vinorejcev nič ne pomaga. Povsod se nahajajo zanikerni vinogradniki, kateri že težko čakajo, da se grozdje mehči in ga na pol dozorelega obero. Vsled tega so tudi sosede prisiljeni, hitreje z branjem pričeti, da jim tatovi grozdja ne odneso. Letos bode vino dobro, če imamo le še nekaj toplih dni; če pa bode deževalo, potem se je bati, da grozdje gnije in jagode pokajo.

— V Brnu na Moravskem je naredil posestnik Vitik hišo, v kateri se bo vsako leto z umetno gorkoto izleglo okolo osemdeset tisoč kokošij.



„Krač“, ki je pred nekaterimi meseci po Dunaji razsajal, in toliko usmrtenj in nesreč soboj pripeljal, je začel razsajati zdaj tudi v Novem Jorku v severni Ameriki. Naprvo je falirala velika firma Cooke & Comp., za njo pa takoj štirinajst drugih. Hiša Jay Cooke & Comp. ima 22 milijonov dolarjev pasiv; imela se je za najbolj solidno v zedinjenih državah. Bila je pod poprejšnjimi finančnimi ministri dolgo vladni agent, in se je udeležila med in po južnem upor, skoraj vseh posojil. Se v zadnjem februarju so sklenili Cooke in drugi s hišo Rothschild 5% tno konvertivno posojilo. Hiša pa ni propala zaradi transakcije z vlado, nego zaradi podvzetij, ki jim ni bila kos. Gotovo je Pacific-železnica, katere utemeljitelji in agenti so Cooke in drugi, to firmo pogubila. V zadnjem času je kupila ta firma še druge železnice, da bi jih imela pod svojo kontrolo. Po velikih nemških mestih je ta „krah“ naredil ogromen vtis, in vse firme se ga boje, in čakajo, kdaj bodo pale. — Dostaviti moramo, da ta kriza v Ameriki ne bo imela takih nasledkov, kakor pri nas, kajti Amerikanci so bolj praktični, nego naši judje, kar so že večkrat pokazali, in nadejati se je, da si bodo pomagali iz nesreče.

### Poslano.

Gospod dr. J. Bleiweis! Rekel sem Vam v svojem zadnjem poslanem, da mi s fakti v lice posvetite, opustivši za zmirom perfidno sumničenje! Pa vse zastoj, navada je železna srajca, pravi pregovor! Torej tudi Vi v privajenem poslu „v Novicah“ v enomer po široki cesti sumničenja naprej korakate. Skozi tri liste „Novic“ kar naprej po mojem Trebanskem podpisu jahate misleči: aha, zdaj-le sem mu za vselej sapo zaprl! A zmotili ste se, dal Vam bom odgovor, ki se spodobi le takemu človeku, kakor ste Vi. —

Pred 48. letom ste imeli v „Novicah“ zmirom javno zlate in črne bukve odprte, v katere ste angeljce in grešnike vpisovali, potem ste pa javne bukve opustili s tem namenom, da ste jih tem bolj marljivo doma privatno nadaljevali. Gorje tistemu, kakor že Stritar poje, ki ima nesrečo v Vaše črne bukve priti; preganjate ga, kakor daleč Vaša moč seže, škodovali bi mu radi pri vsaki priliki, magari ako bi bil dotičnik tudi tak revež, da bi moral opoldne k frančiškankam z žlico v štebalah kositi hoditi. Tako razlikujem tudi jaz v najinih odnošajih dve tako različni dobi, in sicer sem paradiral od 61. do 67. leta v Vaših zlatih, od 67. leta naprej pa vedno v črnih bukvah med najbolj črnimi. Ko sem se še v Vaših zlatih bukvah bolj sijajno svetil, kot sv. Jošt v velikem altari, bili so najini pogovori in razgovori zelo prijateljski, v časih jako intimni.

Tako sem Vas enkrat, ko sva bila v takem intimnem pogovoru, 1861. leta opomnil, da vendar ne gre to, da bi mi svojo narodno politiko izključivo pod krili klerikalstva terali. Na to ste mi Vi odgovorili: Kaj mislite, da sem jaz klerikalec, da so „Novice“ klerikalne? zdaj, se ve, moramo z duhovni hoditi, ker brez njih ne opravimo zoper nemškutarje nič, pa bo že čas prišel, ko se bomo na lastne noge postavili in potem se bomo „farjev“ otrsli! — To sem si jaz dobro zapomnil in tudi zabilježil. Enako ste se tudi 1862. leta z menoj razgovarjali. Ob sebi se razumeva, da mi lahko to utajite, ker sva bila takrat sama pri Vas doma v Vaši sobi; ali dodam pa, da ste se tista leta (1861—63) o isti stvari v enakem smislu z drugimi slovenskimi rodoljubi in prijatelji razgovarjali, z imeni katerih Vam lahko vsako trenutje poslužim. — To Vašo izjavo smo vsi takrat za modro držali in terali smo neprestano vsi skupaj klerikalno politiko gotovo deset let brez vsega ugovora, misleči, da s tem izburjenju in napredovanju naše narodnosti koristimo. —

1867. leta ste pa Vi svoje pero v žolč namočili in ste me iz zlatih v črne bukve prenesli zavoljo enega ubozega honorara, ki

ga Vam s tem darujem. — Od 1867. leta naprej, ko sem bil enkrat v črnih bukvah, dali ste mi v „Novicah“, kjer koli je bilo mogoče, kakšno pod rebra, se ve dá zmirom brez uzroka. Do vrhunca je pa Vaša jeza priklopela, ko smo začeli tabore brez Vaših svetov napravljati, in ko je 1869. leta nekaterim rodoljubom v glavo palo, me mesto ranjkega Santo-Trea za dež. zbor kandidirati. Da bi se ta misel ne uresničila, napeli ste vse žile, na priliko: nastopili ste pri moji kandidaturi pot, kateri Vam ni poprej nikdar pri nobenem poslancu na misel prišel, namreč da so se morali veljavni možje celega volilnega okraja, katere ste sami designirali, za tega ali onega kandidata izjaviti. Tem veljavnim možem ste pa mene črno v črno naslikali kakor nevarnega prihodnjega — Dežmana in Kluna, rekoč, da naj si dr. Poklukarja ali kakega drugega enako pametnega moža za kandidata zberó. — Dva taka pisma, katera sem jaz pozneje sam z veliko radostjo bral, ste med ostalimi tudi litijskim rodoljubom pisali, kjer jih na vse pretege pridružate, da naj tacega za „Dežmovanje“ pripravljenega peklenščeka, kakor sem jaz, v miru pusté. Že ste bili s tem Litijane na pol na svojo stran nagnili; pa na zadnje se je možem to vendar-le malo čudno zdelo, da bi se jaz s tem, da po taborjih za zedinjeno Slovenijo plédiram, za „Dežmovanje“ pripravljaj. Obrnili so se zaradi tega za svet na gosp. Kočvarja in g. Kapusa v Celji, katera sta jih o meni, se ve da, vse drugač podučila, kakor Vi.

Litijani so potem s svojimi glasovi mojo kandidaturo odločili. Ko ste videli, da Vam vsa Vaša ljubeznjiva pismena priporočila niso nič pomagala, poskusili ste še zadnje sredstvo, da ste od mene klerikalni program zahtevali, kar se ni nikdar niti poprej niti pozneje zgodilo pri naj bolj obskurni osebnosti, katera se je za deželni zbor kandidirala. Storili ste to posebno zaradi tega, ker ste iz najinih intimnih pogovorov dobro vedeli, da sem po mišljenju liberalen. Odgovoril sem Vam potem iz Ljutomer, da o tej zadevi moj „Noviški“ članek „naša duhovščina in sedanje volitve“ popolnem zadostuje. Pa odgovorili ste mi, da ta članek je tako pisan, da bi ga lahko vsak liberalec à la Mazzini pisal, da to ne zadostuje, nego da Vam moram prijaviti odločno klerikalni program. Po posvetovanji s svojimi prijatelji, ko smo precej Vaš maneuver izprevideli, dal sem Vam korekten, narodno-klerikalen program v 7 točkah, se ve da, kakor Vaš dober učenec, po Vaši teoriji iz politične oportunitete, ker takrat še ni bila narodno-liberalna stranka prav nič organizirana. Ker se me niste mogli na noben način ubraniti, ste to neodvrtljivo nezgodo na sebe vzeli, udali ste se nemili osodi in kandidirali ste me v „Novicah“ s teškim sreem z mojim narodno-klerikalnim programom na čelu.

Ko sem bil 1869. leta kot poslanec priča v narodnem klubu, kako na čudne načine ste se Vi nasproti dr. Tomanu zaradi zedinjene Slovenije blamirali in ko so se potem vse te Vaše blamaže v „Sl. Narodu“ prijavile, vzkipela je Vaša jeza še bolj in sklenili ste me pod katerim god načinom iz dežel. zbora spraviti, naj že velja kar hoče. — Ko so bile 1870. leta pod Potockim nove volitve, izdali ste v političnem društvu „Sloveniji“ parolo, da me ne sme na noben način kandidirati, akoravno so njeni prepokorni člani povpraševali, zakaj ne, ker sem se zasedanja 1869. leta, kakor so drugi sodili, z odličnim sodelovanjem udeležil in ker se nisem zoper nobeno točko prijavljenega programa niti naj manje pregrešil. Ali Vi niste za vse to nobenega uzroka navedli, ampak rekli ste samo: „sic volo, sic jubeo“, in to je tudi obveljalo. Ali ob enem ste tudi začeli Svoje krtovo delovanje proti meni; kjer ste vedeli, da imate kaj vpljiva, ste me pismeno po vseh narodnih krogih „kurentirali“, opisovaje me kot prihodnjega Dežmana, Kluna, Antikrista in bog ve kaj še vse. Več tacihih Vaših pisem sem bral in sem se iz

celega grla smijal. Tako na priliko ste celo gosp. dekanu J. Grabrijanu pisali, da naj me za božjo voljo na vipavskem taborju govoriti ne pusti! Pravil mi je to 1870. leta gosp. dekan sam z velikim humorjem, ko sem bil pri njem v Vipavi; rekel je dekan, da se je neizmerno temu Vašemu „povelju“ čudil, ker si ni vedel raztolmačiti, zakaj bi jaz utegnil vipavskim taborcem s svojim govorom tako nevaren biti?! Jaz sam, gospod doktor, bi rad vedel, zakaj ste me zaradi vipavskega tabora pri g. Grabrijanu osumnili? — Da ste me pri mojih volilcih z raznovrstnimi sumničenji pismeno in ustno očrnil, razumeva se samo ob sebi. 21. junija 1870. leta sem jaz v „Sl. Narodu“ prijavil oklice na svoje volilce, v katerem sem izrekel, da še popolno nespremenjeno stojim na temelji programa 1869. leta priobčenega. 25. junija 1870 so na dan volitve vsi pri ranjkem dekanu Rozmanu v Trebnjem zbrani fajmoštri in kaplani (bilo jih je okolo 30) rekli, da nobeden ne ve, da bi se bil jaz kdaj količkaj zoper izjavljeni program pregrešil, da pa želijo, ker ste me že Vi tolikanj osumnili in očrnil, da naj ga še enkrat podpišem, poudarjaje, da to lahko storim, ako v resnici, kakor moj oklic v „Sl. Narodu“ pravi, na temelji starega programa stojim. Podpisal sem „bona fide“ v drugo svoj program od 1869. leta ne vpričo dveh, kakor Vi v „Novicah“ pravite, temuč vpričo več kot 30 svedokov. Zadostil sem pa tej želji nekaterih volilcev zaradi tega, ker bi mi bili lahko očitali, ako bi se bil branil, da jaz v svojem oklicu v „Sl. Narodu“ od 21. junija lažem, kajti bil sem še takrat tega političnega prepričanja, da je na korist naše narodnosti najboljše, da delamo iz oportunitete še s klerikalci v zajedno. Vi pravite v „Novicah“, da sem Vam jaz iz Trebnjega sam ta podpisani program poslal. To je „Noviška“ laž, jaz sem pustil podpisani program pri dekanu Rozmanu. Ali Vam je bil potem poslan in ako je bil poslan od koga, tega jaz ne vem. Sicer pa tak program „eo ipso“ samo moralno poslanca veže, ker postavno je to velik humbug, kajti po §. 7. dež. reda ne smejo volilci poslancu nobenih inštrukcij dajati in poslance ne sme nobenih jemati. Torej so po postavi vsi taki podpisi ničevi. Ob sebi se razumeva, da je moja moralna obvezanost samo do prihodnje volitve, t. j. do decembra 1871. leta trpela, — kajti takrat so bili novi volilni možje, katerim nisem bil nikdar nič podpisal. Vi sami veste, da je pri kandidaturah za zadnjo volitev obveljal po dr. Costovem predlogu princip, da naj se brez vsega obzira na programe povsod stari poslanci volijo. Ako ne bi bil Costov predlog obveljal, bili bi že Vi radi zadnjič dr. Razlaga in mene izbacili. Vi dobro veste, da so me hoteli Notranjci mesto Korena voliti, pa udal sem se iz same discipline Costovemu predlogu in kandidiral sem samo zaradi tega v Trebnjem. — Kakor sami dobro veste, držal sem se v dež. zboru točno svoje besede in programa, hotel sem z narodno večino ne zavoljo tega, ker sem ga bil podpisal, ampak iz prepričanja, da je bilo njeno postopanje dozdej, posebno v šolskem postavojaštvu našemu narodu na korist. Držal se bodem tudi od slej narodne večine, ako bom prepričan, da dela na hasek našega naroda, vselej pa narodnega programa.

V obče je pa po celem Slovenskem zadnja leta, posebno pa letos, klerikalizem tako drzovit in nesramen postal, da ni hotel nič več vedeti o ravnopravnosti družih narodnih faktorjev pod narodno zastavo, kakor je bilo to do 69. leta. Z ustanovitvenjem katoliško-politiških društev je klerikalizem dan za dnevom pogumnejši postajal in nazadnje je svoje meje, pod narodno zastavo mu odmerjene, prekoračil rekoč nam drugim: Ako ne greste z nami po subem in po blatu, ako se ne izjavite brez pridržka kot pravi verni klerikalci v prvi vrsti, napovemo vam vojsko na nož. To je bil signal za celo narodno-



liberalno stranko, da se je iz skupnega tabornja ločila in za se ustanovila. Prišel je za nas tist moment, da smo se „jih“ otesli, o katerem ste me Vi 1861. in 1862. leta tolažili. — Bil je pa že tudi skrajni čas, ako se pomisli, kakšne predrzne valove je začel mračnijaški element po celi Evropi gnati, preteče vse pridobitne civilizacije zatreti.

Za Vas pa še nij tisti moment prišel, da bi se „jih“ otesli. Ostali ste z dušo in s telesom pri njih, misleči, da boste njihov vodja. Pa nij res, motite se, Vi ste le njihov izvršilni organ in kaplanje so Vaši voditelji, oni Vam povelja dajejo, po katerih Vi plešete. — Pri vsem tem ste Vi najbolj smešni, kadar kuto Petra Amienskega oblečete in nam začenjate v vseh varijacijah „brezverstvo“ očitati! Doktor, Vi in pa vera! Teško bi bilo odločiti, kdo je v verski trdnosti bolj podkovan, Vi ali mi? Ali bi mogel jaz Vam, ali Vi meni v tej zadevi en „doublet“ naprej dati? Kaj? Ob petkih ravno tako meso obračate, kakor so Vaši organi meni očitati, da ga jaz špogam, — kar je, mimo grede rečeno, nezaslišano v politični polemiki. Razen oficijelnih svečanostij se Vi ob nedeljah in praznikih veliko za mašo ne zmenite, akoravno imate šenklaško cerkev pred nosom! In Vi, gospod doktor, nam potem brezverstvo očitajte! Ako g. L. Jaran kaj takega dela, ima to nekaj smisla, ali pri Vas se mora le vsklikniti: „risum teneatis amici!“ Saj se poznamo!

Glavni „faiscur“ klerikalnega volilnega shoda v Dobruču, kjer so E. Tomšiča za kandidata postavili, je bil g. Lukan, zdravnik v Št. Vidu pri Zatičini. Pred tem shodom je bil pa že poprej volilen shod v žuženberskem okraji, kjer so nekateri fajmoštri in kaplanje hudo zoper mojo kandidaturu govorili, rekši, da me narod ne sme voliti, ker so brali, da sem v petek meso jedel. Ali g. Lukan jih je vedel nekako potolažiti in sklenili so, da me hočejo v teh okrajih za državnega poslanca voliti, ako zopet na temelji klerikalnega programa kandidiram. Gosp. Lukan je bil od njih delegiran, da mi to poroči in da o tem moje mnenje poizve. Gosp. Lukan je bil potem s tem poročilom pri meni in je govoril tudi z nekaterimi odborniki centralnega odbora v Ljubljani. Odgovoril sem jaz gosp. Lukanu, da naj gospodom pove, da jaz na noben način in nikdar več nečem na temelji klerikalnega programa kandidirati; ako me kdo voli, voli naj me le kot odločnega narodnega liberalca. Gosp. Lukan je to tistim gospodom poročil, in sklical se je vsled tega še en shod in ta v Dobruču. Pri tem klerikalnem shodu je gosp. Lukan sam, ker sem jaz odločno vsako klerikalno kandidaturu od sebe odbil, E. Tomšiča kot kandidata predlagal, ki je bil tudi kakor tak sprejet. To je prava povestnica volilnega shoda v Dobruču! Vprašam zdaj jaz Vas, gosp. doktor, ali nij to pošteno ravnanje, ako brez ovinkov volilec povem, da nečem biti v državnem zboru njihov poslanec na temelju programa, katerega po svoji vesti in po svojem prepričanju ne bi mogel nič več držati? Ker ste me v „Novicah“ zavoljo trebanskega programa interpellirali, odgovorite mi zdaj na to vprašanje! Vi mi prerokujete, da ne bom voljen, in da bom obsedel med dvema stoloma! Povem Vam, da mi je vse eno, ako sem tudi od vseh strani od samih stolov obdan, ali dobim kak glas ali ne, poglavitno mi do

tega stoji, da nečem biti nikdar več klerikalni poslanec kranjske ali katerekoli druge dežele.

Koračec po shojenemu potu perfidnega sumničenja pravite Vi v zadnjih „Novicah“ kar tako tebi nič, meni nič po Vaši stari navadi, da se jaz Zagorcu bližam in da bom kmalu nemškutar postal. To je ravno tako budalost, kakor da bi na priliko jaz o Vas pisal, ker ste na stare dni začeli v „Novicah“ o ženski estetiki bloditi: dr. Bleiweis je že blizu Kalil-paše, kmalu bo mahomedanec postal in se bo dal še po glavi čisto obriti, naročil si je že v ta namen v Carigradu poštene harem itd.

Bere se, da imajo tatovi v velicah mestih kakor na Dunaji, v Parizu in v Londonu, ta manevar, ako po dnevi kaj vkradejo in ako jih množica podi, da kriče: primite ga! primite ga! da bi s tem krikom od sebe pozornost odvrnili. Taisti manevar tudi Vi gospod doktor v zadnjih „Novicah“ upotrebljavate, očitajte naši stranki, da je le pri tacih zavodih, kjer je kaj evenka! Pa Vi, doktor, Vi, kaj takega očitajte! Ali res mislite, da Vam kdo to verjame? Stavim kaj, da se Vam je še dr. Costa smijal, ako je to bral. Vi, katerega lastnosti v denarnih zadevah že od nekdaj po celem Slovenskem slabo slove, se drznete nam kaj takega očitati! Aliimate tako kratek spomin? Ali ne veste več, kako so se „Novice“ Blazniku, Prule pa Souvanu prodale? Vse to se natanko in obširno bere v „Triesterci“ tistih let. Kaj pa koncesija gorenjske železnice, banka Slovenija itd.? Ali ne pere Vam in dr. Costi vsako leto na škandal cele narodne večine Kromer to negnujno in umazano robo pred celim deželnim zborom, da nas je vseh mesto Vas sram. Do zdaj smo pri tacih debatah narodni poslanci iz discipline v tla gledali in molčali, odslej pa ne bomo več. — O beračenji za službe, — tudi to poglavje bomo pri drugi priliki temeljito obdelali, in prepričali se boste, da Vam bo tudi obravnava tega poglavja malo časti delala. — Za danes naj to zadostuje!

V Ljubljani 21. septembra 1873.

Dr. V. Zarnik.

### Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

## Revalesscière du Barry

v Londonu.

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Revalesscière du Barry srešno zopet ozdravel in je mnogo zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne bo nikdo več nad močjo te drage zdravilne hrane dvomil in navedemo sledeče bolezni, katere brez porabe zdravila in brez stroškov odstrani: bolezn v želodeci, v živcih, na prsah, pljučah, jetrah, na žlezah, na slizni koži, v dušnjaku, v mehurji in na ledvici, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scalo silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so se vsem zdravilam zoperstavljale:

Spričevalo št. 73.877.

589, Wienerthorgasse, Ofen.  
28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalesscière. To izvrstno zdravilo je pri meni, v mojem obupnem položaji čudeže storilo, zaradi česar to zdravilno sredstvo smelo drugo razodetje za trpeče človečanstvo imenujem. Izvrstna Revalesscière me je od nevarnega katara na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiščanja v prsih odrešila, katere so vsem lekom kljubovale. To čudežno zdravilo zasluži torej največjo

hvalo in se more trpečemu človečanstvu najbolje priporočiti.

Florian K öller,

c. k. vojaški upravnik v pokoji.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradci bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

### Najnovejša vest.

Ministerstvo je telegrafično ukazalo direktorjema na ljubljanski gimnaziji in realki, da s 1. oktobrom t. l. imajo prenehati slovenske paralelke na teh zavodih. Evo krasne ravnopravnosti.

### Javna zahvala.

Gosp. Anton Toman, posestnik in kupec v Kamni gorici je daroval za bolne v Kamni gorici 15 gld., njegova žena Adela 10 gld., gosp. Homan, posestnik v Radovljici 10 gld., za kar se v imenu občine prav srčno zahvaljuje

Alb er t K a p u s, župan.

### Tržne cene

v Ljubljani 24. septembra t. l.

Pšenica 7 gl. 60 kr.; — reš 5 gl. 40 kr.; — ječmen 3 gld. 70 kr.; — oves 1 gl. 80 kr.; — ajda 4 gl. — kr.; — pros 3 gl. 60 kr.; — koruza 4 gl. 60 kr.; — krompir 2 gl. — kr.; — fižol 6 gl. 20 kr.; — masla funt — gl. 55 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 34 kr.; — špeh povejen — gl. 42 kr.; — jajce po 2½ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 36 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent — gl. 85 kr.; — slame cent — gl. 80 kr.; — drva trda 7 gld. 30 kr.; — mehka 5 gl. 20 kr.

### Dunajska borza 24. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

|                              |            |     |
|------------------------------|------------|-----|
| Enotni drž. dolg v bankovcih | 69 gld. 15 | kr. |
| Enotni drž. dolg v srebru    | 73         | —   |
| 1860 drž. posojilo           | 101        | 50  |
| Akcije narodne banke         | 959        | —   |
| Kreditne akcije              | 223        | —   |
| London                       | 113        | 35  |
| Napol.                       | 9          | 6½  |
| C. k. cekini                 | —          | —   |
| Srebro                       | 108        | 60  |

## Prostovoljna dražba.

V saboto 27. septembra ob 9. uri dopoldne se bode v Josip Gregoričevi hiši št. 67, na celovski cesti, po javni dražbi prodalo:

4 lepi vozni voli,  
2 mlada vola,  
3 molzne krave,  
1 kozel, 1 močen osel,  
17 svinj,

med temi 2 ebengutskega plemena, telice in junčki i. t. d., potem lep, močen, čist, trileten rujav konj, k čemur se kupci povabijo.

(253—2)

Joh. Alf. Hartmann,

oskrbnik Josip Gregorič-eve konkurzne mase.

### Evropa.

23. septembra.

Evropa: Verle s sinom iz Dunaja. — Zernik iz Kroke. — Dr. Stejrer iz Solnograda. — Dr. Zalokar iz Metlike.

Pri Elefantu: Kokok iz Dobrave. — Cuigoj, Superina iz Reke. — Levšner iz Norimberga. — Pagliaruci iz Novega mesta. — Kotsche iz Maisona. — Calafali z vnuko, Aurel pl. Württemberg z rodbino iz Trsta. — Silberhuber iz Dunaja.

Pri Miličci: Hubner iz Siska. — Gisner iz Saksonskega. — Jauernig iz Grada.

Pri Zamoreci: Jakše, Pour, Baner iz Grada. — Niedervieser z gospo iz Reke. — Adamič od sv. Martina. — Krajnc iz Gorenjskega.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

## Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast Dr. O. Killisch, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—93)

Pričujoče ima črez tisoč bolnikov v ozdravljenji.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.